

Lidt mere om retsstillingen for voldtægtsofre af advokat Helle Hald, SIRIUS advokater

Den seneste tids offentlige debat har været meget præget af voldtægt og andre seksuelle krænkelser og heldigvis med fokus på, om vi behandler voldtægtsofre med den fornødne seriøsitet og respekt. Forhåbentlig kan det seneste udspil fra Justitsministeriet føre til en mærkbar forandring og forbedring. Nedenstående eksempel fra det virkelige liv er der dog foreløbig ikke lagt op til nogen ændring af.

Den 1. juli 2013 blev straffeloven ændret, og man fjernede begrebet sædelighedsforbrydelser, der nu i stedet skulle hedde seksualforbrydelser. Man ændrede endvidere bestemmelsen i straffelovens § 218, stk. 2, der tidligere har omfattet den situation, at nogen gennemførte samleje med en kvinde, der var så beruset, at hun var ude af stand til at modsætte sig handlingen. Dette er nu i stedet omfattet af straffelovens § 216 og kaldes voldtægt.

Jeg har tidligere argumenteret for, at man kunne frygte, at det ville føre til færre sager for domstolene. Således kunne man forestille sig, at der skulle mere til, at man ligefrem ville tiltale nogen for voldtægt frem for at tiltale dem for at have tilsneget sig et samleje. Det skal dog bemærkes, at selve bestemmelsen i straffelovens § 216 fortsat sonderer mellem det at have tiltvunget sig et samleje under anvendelse af vold eller trussel om vold, og det at have skaffet sig et samleje ved at udnytte, at en kvinde var meget beruset. Begge dele kaldes blot nu for voldtægt.

Imidlertid er der forskel på strafudmålingen. En mand, der således overfalder en kvinde, han aldrig har set før (overfaldsvoldtægt), bliver som udgangspunkt idømt fængselsstraf på 2½ år. Hvis han undlader at slå eller true kvinden, men blot udnytter, at hun er sanseløs beruset, slipper han med 1 års fængsel!

Dette var præcis tilfældet i en sag, hvor jeg var bistandsadvokat for en kvinde, der efter en glad aften i byen ganske enkelt havde fået for meget at drikke.

Et sted på hendes tur hjem til sin egen bopæl fik en fremmed mand øje på den berusede kvinde, fulgte efter hende ind i en kiosk, ligesom han fulgte efter hende på den videre færden hjem til hendes bopæl.

Her lykkedes det ham at overrumple den berusede kvinde og gennemføre et samleje, alt imens hun i øvrigt kastede op! Han slog ikke kvinden – det var ganske enkelt ikke nødvendigt, da hun stort set var ude af stand til at gøre (reel) modstand.

Dybest set har jeg vanskeligt ved at forstå, at et sådant seksuelt overgreb kun skal give 1 års fængsel, hvorimod gerningsmanden uden videre havde fået 2½ års fængsel for præcis samme handling fra hans side, hvis han blot havde stukket kvinden en enkelt lussing, dvs. udøvet vold.

Set fra kvindens synspunkt er krænkelserne jo præcis den samme. Nogen har berøvet hende retten til at bestemme over egen krop og gennemført et samleje mod hendes vilje. Det er vel det, vi kalder for voldtægt?

Et andet væsentligt aspekt, jeg synes, hører med til sagen, er spørgsmålet om erstatning. Jeg har aldrig troet på, at et afsindigt højt erstatningsniveau for ofre for seksuelle overgreb får dem bedre gennem forløbet og hurtigere vejen videre, men jeg rejser gerne debatten om, hvorvidt det dog kan være rigtigt, at kvinden, som i den konkrete sag, kun skal kompenseres med en krænkelsgodtgørelse på kr. 35.000, (som tilmed er noget lavere end det hidtidige niveau i sager, hvor der var tale om en overtrædelse af straffelovens § 218, stk. 2), hvorimod hun ville være berettiget til en godtgørelse i størrelsesordenen kr. 70.000, hvis hun havde været udsat for fuldbyrdet voldtægt, der havde indebåret et enkelt slag i ansigtet, på kroppen eller lignende.

Det havde på sin vis været ønskeligt, hvis sidstnævnte principielle problemstilling kunne blive rejst i forbindelse med sagens behandling i en højere instans, altså i landsretten. Imidlertid var den unge mand, der blev dømt for "voldtægt", forståeligt nok ganske tilfreds med dommen og har valgt ikke at anke.

Det skal for fuldstændighedens skyld bemærkes, at den forurettede i en sag som denne rent faktisk har en mulighed for selvstændigt at få prøvet erstatningens størrelse ved en højere ret. Den unge kvinde var imidlertid lettet over at få sagen afsluttet, så resultatet 1 års fængsel til gerningsmanden og kr. 35.000 til ofret bliver sagens resultat.

Min sidste lille bemærkning, der må give stof til eftertanke er dog, at manden formentlig er færdig med at afsone sin dom, før pigen får udbetalt sin erstatning.

København, Februar 2016
Helle Hald